

14. Якимович-Чапран Д. Лінгвокультурні конотації українських демономенів (на матеріалі лексеми *чорт*) / Дарія Якимович-Чапран // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. — 2009. — Вип. 4. — С. 118-131.

Н. ВОЙЦЕХОВСКАЯ

ИНВЕКТИВЫ В КОНФЛИКТНОМ ДИАЛОГИЧЕСКОМ ДИСКУРСЕ

В статье исследована инвективная (бранная, оскорбительная) лексика двух типов — собственно инвективная и контекстуально инвективная. Инвективные слова и выражения употребляются в конфликтном дискурсе, чтобы унижить собеседника, причинить моральный вред, создать негативный имидж в глазах других. С этой целью в диалоге используют зоонимы, пейоративы, вульгарные и жаргонные слова, иронию, брань, а также другую лексику в оскорбительном значении.

Ключовые слова: конфликт, диалогический дискурс, инвектива, пейоратив, оскорбление, брань, агрессия.

N.VOITSEKHIVSKA

INVECTIVES IN CONFLICT DIALOGICAL DISCOURSE

This paper investigates invektive (abusive, offensive) vocabulary of two types — actual invectives and contextual invektives. Invektive words and expressions used in conflict discourse to humiliate the communicative partner, inflict moral damage, create a negative image in the eyes of others. For this abusing purpose the interlocuters use zoonyms, pejoratives, vulgar and slang words, irony and other offensive language means.

Keywords: conflict, dialogical discourse, invektive, pejorative, abuse, aggression.

УДК 811.112.2:821.112.2:82'0

Марія ЛЕВИЩЕНКО

МОВЛЕННЄВА КАРТИНА СВІТУ ВІКТОРІАНЦІВ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ

У статті розглянуто мовленнєву картину світу вікторіанців, подано опис та характеристику лінгвокультурних домінант Вікторіанської епохи, проаналізовано засоби їх вираження у англомовних текстах XIX ст.

Ключові слова: мовленнєва картина світу, Вікторіанська епоха, лінгвокультурні домінанти, вікторіанський дискурс.

Вплив культури на мову проявляється у своєрідності процесу спілкування в різних культурах, що відображається не тільки в особливостях лексики та граматики, але й у нормативно-стилістичному складі мови. Національний образ світу формується із цілісності національного життя. Мова відображає спосіб сприйняття світу, притаманний певній нації. Значення, виражені в ньому, складаються в певну систему поглядів, формують своєрідну колективну філософію, яка стає обов'язковою для всіх носіїв мови.

Вікторіанство як феномен культури пов'язаний з тривалим правлінням королеви Вікторії (1837 – 1901), але значення його для подальшого розвитку англійської історії, культури, мовлення та літератури важко переоцінити. Вікторіанство залишило у свідомості англійців певне уявлення про непорушність традицій, значущість демократії і моральної філософії, а також сильне бажання та прагнення звертатися до часів Вікторіанської епохи.

Феномен «картина світу» є таким же давнім, як сама людина. Створення перших «картин світу» в людини збігається в часі з процесом антропогенезу. Хоча реалія, названа терміном «картина світу», стала предметом науково-філософського розгляду лише нещодавно.

Термін «мовленнєва картина світу» був уведений уперше Людвігом Вінгенштейном. Він назвав картину світу духом народу, його світоглядом, який відображений у мові [3, с.115]. Суть концепції зводиться до такого: люди, що розмовляють різними мовами і належать до різних культур, по-різному сприймають світ. «Ми розділяємо природу в напрямку, який підказує наша мова. Ми виділяємо у світі явищ ті чи інші категорії та типи зовсім не тому, що вони самоочевидні, навпаки, світ постає перед нами як калейдоскопічний потік вражень, який повинен бути організований нашою свідомістю, а це означає, нашою мовленнєвою системою, яка бережеться в нашій свідомості» [10, с. 68].

Мовленнєва картина світу є результатом відображення колективною свідомістю етносу зовнішнього світу в процесі свого історичного розвитку одночасно з пізнанням цього світу. Зовнішній світ та свідомість – це два чинники, які породжують мовну картину світу будь-якої національної мови [13, с.160].

Вивченню лінгвістичного аспекту проблеми мовленнєвої картини світу вікторіанців останнім часом приділяється досить багато уваги в роботах як зарубіжних (Дж. Грэй, С. Бейліс, Дж. Бест, Ф. Додд, Р. Лакофф [5; 14; 15; 20; 22;] та ін.), так і вітчизняних дослідників (Н.Д. Алхазова, С.С. Беркнер, О.С. Иссер, О.М. Казарцева,

В.И. Карасик, И.И.Морозова, И.А. Стернин [1; 4; 6; 7; 8; 9; 11] та ін.).

Саме тому *об'єктом* нашої статті є Вікторіанська епоха, а *предметом* – мовленнєва картина світу вікторіанців, реалізована в англомовних текстах ХІХ ст., що визначає її основні дослідницькі завдання пропонованої розвідки.

Мовленнєва картина світу формує тип ставлення людини до світу (природи, речей, тварин, самої себе як елемента світу), визначає норми поведінки людини у світі. На думку

Ю. Д. Апресяна, будь-яка природна мова відбиває певний спосіб сприйняття й організації (концептуалізації) світу. Висловлені в ній значення складаються в певну цілісну систему поглядів, свого роду колективну філософію, яка є обов'язковою для всіх носіїв мови [2].

Розглядаючи мовленнєву картину світу Вікторіанської епохи, варто зазначити, що в англійській історії ХІХ ст. майже повністю збігається з Вікторіанською епохою, яка справила значний вплив на становлення англо-американського світу. Такі поняття, як Вікторіанська епоха, Вікторіанські цінності, наповнені конкретним історико-культурним змістом. У цьому випадку не можна оминати постать королеви Вікторії, яка мала прямий вплив на формування англійського світогляду. Коротко про неї: Вікторія народилася 24 травня 1819 р. Спочатку шанси принцеси Вікторії на престол були невеликими, та до 1837 р. серія смертей спадкоємців престолу зробила її єдиною претенденткою на трон. 20 червня 1837 р. відбулася церемонія коронації 18-літньої королеви.

У 1840 р. Вікторія одружилася з Альбертом, князем Кобурзьким, з яким вона познайомилася на одному з балів. Подружжя прожило справді щасливе життя. У них було 9 дітей і 34 онуки. Цей шлюб підняв в очах підданих моральний престиж королівської родини на недосяжну висоту, це допомогло Британії уникнути антимонархічних потрясінь, які охопили Європу у 1848 р. [21].

Королева вела активну колоніальну політику, а також привчала своїх підданих до розпорядку дня, за яким і сама жила. Вона власноруч розробляла правила етикету. Вікторіанську епоху часом згадують як епоху порядку й високих моральних принципів. Ми розглянули пріоритетні цінності епохи, та знайшли їх реалізацію у творах літератури письменників-вікторіанців.

Епоха Вікторіанства – це домінування міського способу життя. Міський простір по-новому формує саму технологію людського спілкування, спосіб життя, світ цінностей. У наведеному нижче уривку з роману «Little Dorith» Ч. Діккенс приводить опис Лондона, автор говорить, що в місті немає нічого, крім вулиць, нічого, на що могла б відволіктися виснажена роботою людина, лишається тільки порівнювати буденність одного дня з буденністю іншого:

«It was a Sunday evening in London, gloomy, close, and stale. Maddening church bells of all degrees of dissonance, sharp and flat, cracked and clear, fast and slow, made the brick-and-mortar echoes hideous. Melancholy streets, in a penitential garb of soot, steeped the souls of the people who were condemned to look at them out of windows, in dire despondency. In every thoroughfare, up almost every alley, and down almost every turning, some doleful bell was throbbing, jerking, tolling, as if the Plague were in the city and the dead-carts were going round. Everything was bolted and barred that could by possibility furnish relief to an overworked people. No pictures, no unfamiliar animals, no rare plants or flowers, no natural or artificial wonders of the ancient world—all TABOO with that enlightened strictness, that the ugly South Sea gods in the British Museum might have supposed themselves at home again. Nothing to see but streets, streets, streets. Nothing to breathe but streets, streets, streets. Nothing to change the brooding mind, or raise it up. Nothing for the spent toiler to do, but to compare the monotony of his seventh day with the monotony of his six

days, think what a weary life he led, and make the best of it--or the worst, according to the probabilities» [18]. Метою вікторіанців була зміна способу життя від сільського до міського. Однак ці переміни не сприяли покращенню якості життя. І саме тому місто описується негативно.

В тому ж самому романі Ч. Діккенса знаходимо протиставлення міської та сільської місцевості під час дощу. У селі усе б почало оживати, а в місті дощ лиш посилює неприємні запахи та бруд: *«In the country, the rain would have developed a thousand fresh scents, and every drop would have had its bright association with some beautiful form of growth or life. In the city, it developed only foul stale smells, and was a sickly, lukewarm, dirt-stained, wretched addition to the gutters»* [18]. Недарма проводиться паралель, зіставляється місто та село, усе для того, щоб посилити ефект незадоволення ситуацією, яка панує.

У Вікторіанську епоху матеріальні речі стають предметами особливої прив'язаності та атрибутами особистості, втіленням переживань, емоцій, пам'яткових асоціацій. Наприклад, про крісло в колишній кімнаті героїні роману «*Vanity Fair*» мовиться як про друга, до якого вона повернулася: *«Amelia, leaving the drawing-room, walked upstairs and found herself, she scarce knew how, in the little room which she had occupied before her marriage, and in that very chair in which she had passed so many bitter hours. She sank back in its arms as if it were an old friend; and fell to thinking over the past week, and the life beyond it.»* [24]. Прив'язаність до матеріальних речей стала головною домінантою існування багатьох вікторіанців середнього класу. Королева Вікторія сама поділяла погляди буржуазії щодо предметів побуту.

Побачивши колись таке звичайне ліжко, застелене білою постільню, Емілі поринає у спогади про турботливу маму, а також про свої глибокі переживання, як описано в наступному уривку: *«She looked at the little white bed, which had been hers a few days before, and thought she would like to sleep in it that night, and wake, as formerly, with her mother smiling over her in the morning: Then she thought with terror of the great funereal damask pavilion in the vast and dingy state bedroom, which was awaiting her at the grand hotel in Cavendish Square. Dear little white bed! how many a long night had she wept on its pillow! How she had despaired and hoped to die ther.»*

[24]. Елементи побуту знаходяться в нероздільному зв'язку з життєвими асоціаціями героїв. Це ще раз підкреслює важливість матеріальних цінностей у Вікторіанській епосі.

Кожна яскрава епоха залишає після себе нові ритуали та традиції. Вікторіанство не є винятком. С. Мінц пише про те, що англійці Вікторіанської епохи виділяються вражаючою прихильністю до традицій [23]. Він розглядає цю проблему в контексті святкування Різдва. У 1644 р. святкування Різдва було заборонено по всій Англії спеціальним парламентським актом.

Уже в кінці XVII ст. Різдво знову почали відзначати, але протягом XIX ст. з великої соціальної події для всього суспільства Різдво перетворилось на суто сімейне свято. У Вікторіанську епоху воно стало головним національним святом, а сама королева відсилала тисячі листівок знайомим. У 1843 р. в типографії була надрукована перша різдвяна листівка.

Ось як говорить про Різдво один із героїв Ч. Діккенса: *«Christmas among the rest. But I am sure I have always thought of Christmas time, when it has come round – apart from the veneration due to its sacred name and origin, if anything belonging to it can be apart from that – as a good time: a kind, forgiving, charitable, pleasant time: the only time I know of, in the long calendar of the year, when men and women seem by one consent to open their shut-up hearts freely, and to think of people below them as if they really were fellow-passengers to the grave, and not another race of creatures bound on other journeys. And therefore, uncle, though it has never put a scrap of gold or silver in my pocket, I believe that it has done me good, and will do me good; and I say, God bless it!»* [16]. Приємні асоціації, пов'язані у вікторіанській свідомості з Різдвом, визначають його позитивну кваліфікацію, що фіксується валоративною складовою *CHRISTMAS*: відпочинок, прощення, єднання. Позитивної оцінки набуває також ідея тимчасового нівелювання класової нерівності, адже Різдво є святом для всіх, незалежно від соціального статусу.

За різдвяним столом неодмінно збирались родичі. Дуже важливим було те, щоб уся сім'я святкувала разом: *«Where's our Martha? cried Bob Cratchit, looking round. Not coming, said Mrs Cratchit. Not coming! said Bob, with a sudden declension in his high spirits; for he had been Tim's blood horse all the way from church, and had come home rampant. Not coming upon Christmas Day! Martha*

didn't like to see him disappointed, if it were only in joke; so she came out prematurely from behind the closet door, and ran into his arms». У святкуванні Різдва усією родиною втілюється одна з головних цінностей Вікторіанського періоду – важливість сім'ї понад усе.

Невід'ємним атрибутом різдвяного столу була індичка. *«And now two smaller Cratchits, boy and girl, came tearing in, screaming that outside the baker's they had smelt the goose, and known it for their own; and basking in luxurious thoughts of sage-and-onion, these young Cratchits danced about the table»* [16]. Дітей переповнювала неймовірна радість від одного лише запаху індички, який надходив з кухні їхнього дому. Атрибути Різдва були однаковими для усіх прошарків суспільства.

Навіть у не дуже заможних помешканнях індичка була головною стравою на Різдво. А скільки радості та емоцій приносило нетерпляче очікування початку святкової вечері: *«Such a bustle ensued that you might have thought a goose the rarest of all birds; a feathered phenomenon, to which a black swan was a matter of course; and in truth it was something very like it in that house. Mrs Cratchit made the gravy (ready beforehand in a little saucepan) hissing hot; Master Peter mashed the potatoes with incredible vigour; Miss Belinda sweetened up the apple-sauce; Martha dusted the hot plates; Bob took Tiny Tim beside him in a tiny corner at the table; the two young Cratchits set chairs for everybody, not forgetting themselves, and mounting guard upon their posts, crammed spoons into their mouths, lest they should shriek for goose before their turn came to be helped. At last the dishes were set on, and grace was said. It was succeeded by a breathless pause, as Mrs Cratchit, looking slowly all along the carving-knife, prepared to plunge it in the breast; but when she did, and when the long expected gush of stuffing issued forth, one murmur of delight arose all round the board, and even Tiny Tim, excited by the two young Cratchits, beat on the table with the handle of his knife, and feebly cried Hurrah!»* [16]. В цьому уривку описано, що кожен член сім'ї мав свої обов'язки в організації святкового столу. А поділ індички був особливим дійством, якого з нетерпінням чекали усі, - і діти, і дорослі члени родини. Усі люди ставали рівними на певний період часу. І англійська відданість традиціям спостерігалась у кожній родині. Важливі поняття епохи, такі як «tradition», «holiday»,

«family» преплітались і відображали картину світу Вікторіанської Англії.

Не менш важливими були подарунки на Різдво. *«But now a knocking at the door was heard, and such a rush immediately ensued that she with laughing face and plundered dress was borne towards it the centre of a flushed and boisterous group, just in time to greet the father, who came home attended by a man laden with Christmas toys and presents. Then the shouting and the struggling, and the onslaught that was made on the defenceless porter! The scaling him, with chairs for ladders, to dive into his pockets, despoil him of brown-paper parcels, hold on tight by his cravat, hug him round the neck, pommel his back, and kick his legs in irrepressible affection! The shouts of wonder and delight with which the development of every package was received!»* [16]. Зосередженість на матеріальних цінностях формувала ще один невід’ємний аспект святкування – обмін подарунками.

Як бачимо, в результаті з’явилося сімейне свято, яке прийшлося до душі представникам середніх класів, які ставились до сім’ї з особливою повагою. Отже, можна стверджувати, що сучасне сімейне Різдво – не лише поважна традиція в релігійному значенні, але й соціокультурне явище, що склалось у певну історико-культурну епоху.

Не менш важливу частину ритуальної сторони Вікторіанської культури становить чаювання. Мабуть, найвідомішим творінням королеви є правила чаювання — «Tea Moralities». Ця енциклопедія чайного етикету детально описує, які види чаю, солодоців та несолодких закусок, з якого посуду та в якій послідовності повинні подаватись на стіл, щоб гість міг насолодитись своїм улюбленим напоєм.

«In honour of the young bride's arrival, her mother thought it necessary to prepare I don't know what festive entertainment, and after the first ebullition of talk, took leave of Mrs. George Osborne for a while, and dived down to the lower regions of the house to a sort of kitchen-parlour (occupied by Mr. and Mrs. Clapp, and in the evening, when her dishes were washed and her curl-papers removed, by Miss Flannigan, the Irish servant), there to take measures for the preparing of a magnificent ornamented tea. All people have their ways of expressing kindness, and it seemed to Mrs. Sedley that a muffin and a

quantity of orange marmalade spread out in a little cut-glass saucer would be peculiarly agreeable refreshments to Amelia in her most interesting situation» [24]. У поданому уривку описано, як на честь приїзду доньки, матір хотіла почастивати її найкращими ласощами і висловити цим самим найніжніші свої почуття. Саме тому вона прийнялась готувати чай. Щоденні церемонії чаювання – свідчать про стабільність англійської нації. Відданість традиціям – чи не головне в їх житті й до цього часу.

Як стверджує С. Мінц, саме у Вікторіанську епоху жінки середнього класу почали вважати материнство та домашнє господарство найбільш достойним покликанням. Жінка — міцний тил, який забезпечить перебування в спокійній, затишній обстановці, де немає небезпеки та бруду публічного життя. Отже, жінка, дружина і мама – можна вважати синоніми. *«Kind mother! how patiently and tenderly she had watched round that bed! She went and knelt down by the bedside»* [24]. Донька згадує, як добра мама терпеливо проводила години біля її ліжка. Материнство – визначна риса вікторіанської жінки, символ родини, домашнього затишку.

У наступному уривку описується справді благородна жінка, яка турботливо виховувала свого сина, була скромною і чистою, тихо і без нарікань виконувала свій обов'язок, ніколи не думала і не говорила поганих речей. Одним словом, справжня леді: *«He had been brought up by a kind, weak, and tender woman, who had no pride about anything but about him, and whose heart was so pure and whose bearing was so meek and humble that she could not but needs be a true lady. She busied herself in gentle offices and quiet duties; if she never said brilliant things, she never spoke or thought unkind ones; guileless and artless, loving and pure, indeed how could our poor little Amelia be other than a real gentlewoman!»* [24]. Ідеал жінки відображався у таких аспектах, як доброта, чисте серце, уважність.

Герой роману Теккерея «Vanity Fair», звертаючись до жінки, нагадує їй, що вона не повинна бути гордою, а, навпаки – покірною та скромною. *«You women are too proud, and sadly lack humility, as Father Mole, I'm sure, would tell my Lady Steyneifhe were here. You mustn't give yourselves airs; you must be meek and humble, my blessings»* [24]. Негативне ставлення до гордовитих жінок підкреслює важливість скромності у Вікторіанський період.

Жінка мала бути настільки покірною, що навіть питала у чоловіка дозволу поїхати відвідати матір: «*A while after dinner, Amelia timidly expressed a wish to go and see her mamma, at Fulham: which permission George granted her with some grumbling*» [24]. У покорі дружини підкреслюється значимість чоловіка та його прийнятого рішення.

У Вікторіанській епосі надавалось особливе значення приватному життю, відстороненому від чужих очей та вух. Справи зазвичай вирішувались у конфіденційній обстановці, навіть не розголошувались адреси родичів чи знайомих, на це вказує наступна цитата з роману «*Vanity Fair*»: «*The very valet was afraid of mentioning the address to the hackney-coachman before the hotel waiters, and promised to instruct him when they got further on*» [24]. Слуга боявся розголошувати адресу, за якою вони направляються, сказав що зробить це на шляху, коли не буде поряд працівників готелю. У замкнутості та відстороненості вікторіанців один від одного відображався острівний спосіб життя.

Варто згадати про пунктуальність, а також цінність звичок в англійському суспільстві Вікторіанської епохи. Англіїці вірні своїм щоденним звичкам і завжди роблять усе вчасно. Ось приклад того, як щодня о п'ятій герой роману обідав, і за звичкою, двічі на місяць його відвідували друзі: «*At five o'clock Mr. Osborne came back to his dinner, which he and his daughter took in silence (seldom broken, except when he swore and was savage, if the cooking was not to his liking), or which they shared twice in a month with a party of dismal friends of Osborne's rank and age*» [24]. Традиційність англійців допомагає їм у кращій організації свого життя. Живучи за планом, вони можуть досягти набагато більше. Саме в цьому виявляються переваги поняття *exactness*.

Наступний уривок свідчить про те, що дуже важливо бути точним: «*On the clock's striking ten, and Miss Abbey's appearing at the door, and addressing a certain person in a faded scarlet jacket, with George Jones, your time's up! I told your wife you should be punctual, Jones submissively rose, gave the company good-night, and retired*» [19]. Власниця кав'ярні звернулась до одного зі своїх відвідувачів і повідомила, що йому пора йти, адже вона обіцяла його дружині, що той повернеться додому о десятій. Відданість обов'язку і пунктуальність – аспекти, які є запорукою успішності. У цьому

випадку дотримання обіцянки допоможе зберегти злагоду в сім'ї, яка являється однією з головних цінностей Вікторіанської епохи.

Герой роману «David Copperfield» каже, що, якби не мав звички бути пунктуальним і тримати все в порядку, він не досягнув би всього, того, що вже має. «*I never could have done what I have done, without the habits of punctuality, order, and diligence, without the determination to concentrate myself on one object at a time*» [17]. Пунктуальність англійського суспільства відіграла дуже важливу роль у всіх галузях їх соціального життя. Це найперше зумовлює внутрішнє відчуття обов'язку перед виконанням обіцянок, а пізніше і педантичність у всіх домашніх справах.

Узагальнюючи, ми можемо зробити такі висновки: вікторіанська мовленнєва картина світу – це система понять, характерна для вікторіанців, за допомогою якої вони сприймали (класифікували, інтерпретували) свій світ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алхазова Н.Д. В Королевстве, где говорят по-английски: Обычаи, традиции, праздники: [О Великобритании] / Н.Д. Алхазова, Л.И. Кройтореску. – Кишинев: Штиинца, 1989. – 224 с.
2. Апресян Ю. Д. Образ человека по данным языка: попытка системного описания / Ю. Д. Апресян // Вопросы языкознания. – 1995. – № 1. – С. 45–53.
3. Вингенштейн Л. Философские работы. Ч.1. / Л.Вингенштейн. – М.: Гнозис, 1994. – 388 с.
4. Беркнер С. С. Проблемы развития разговорной речи в XVI – XX веках / С.С.Беркнер. – Воронеж: Изд-во Воронежского ун-та, 1978. – 230 с.
5. Грэй Дж. Мужчины – с Марса, женщины – с Венеры / Дж.Грей; пер. И. Старых. – К.: София, 2002. – 352 с.
6. Иссер О. С. Коммуникативные стратегии и тактики русской речи / О.С. Иссер. – М.: Едиториал УРСС, 2002. – 284 с.
7. Казарцева О.М. Культура речевого общения: теория и практика общения: учеб. пособие. – 4-е изд. / О.М. Казарцева. – М.: Флинта; Наука, 2001. – 496 с.
8. Карасик В.И. Язык социального статуса: монография / В.И. Карасик. – М.: Гнозис, 2002. – 333 с.

9. Морозова І.І. Комунікативні стратегії ввічливості у стереотипній мовленнєвій поведінці вікторіанської жінки: Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04 / І.І. Морозова; Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Х., 2004. – 20 с.

10. Сепира Э. Избранные труды по языкознанию и культурологии / Э. Сепира. – М.: «Прогресс – Универс», 1993. – 123 с.

11. Стернин И.А. Очерк английского коммуникативного поведения. / И.А. Стернин,

Т.В. Ларина, М.А. Стернина // Научное издание – Воронеж: изд-во «Истоки», 2003. – 185 с.

12. Стернин И.А. Проблемы описания вежливости как коммуникативной категории. /И.А. Стернин // Коммуникативное поведение. Вежливость как коммуникативная категория. Вып. 17. – Воронеж, 2003. - С.22 – 48.

13. Чернишенко І. А. Фактори формування національних мовних картин світу /

І. А. Чернишенко // Вісник Житомирського держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2007. – Вип. 32. – С. 158–162.

14. Bayley S. Victorian Values: An Introduction / S. Bayley. – Montreal: Dawson College, 2008. –

340 p.

15. Best G. Mid-victorian Britain. 1851-1875 / G.Best. – L.: Weidenfeld and Nicolson, 1971. – 316 p.

16. Dickens Ch. Christmas Carol [Електронний ресурс]. – <http://www.onlineliterature.com/dickens/Christmas-carol/> (cited 12.12.07).

17. Dickens Ch. David Copperfield [Електронний ресурс]. – <http://www.onlineliterature.com/dickens/copperfield/> (cited 12.12.07).

18. Dickens Ch. Little Dorith [Електронний ресурс]. – <http://www.charles-dickens.org/little-dorrit/> (cited 12.12.14).

19. Dickens Ch. Our Mutual Friend [Електронний ресурс]. – <http://www.charles-dickens.org/our-mutual-friend/> (cited 12.12.07).

20. Dodd F. Englishness and the national culture / F. Dodd; ed. by David Boswell and Jessica Evans // Representing the Nation: A Reader. Histories, heritage and museums. – L.: Routledge, 1999. – 243 p.

21. Henderson H., Sharpe W., The Victorian Age / H. Henderson, W. Sharpe. – N. Y.: Longman, 2009. – Vol. 2b – 912 p.

22. Lakoff R.T. Talking Power: The Politics of Language / R.T. Lakoff. — N.Y.: Basic Books, 1990. — 324 p.

23. Meantz S. The History of Private Life: An Overview [Electronic resource]/S.Meantz.—Реж.доступу:

http://www.digitalhistory.uh.edu/historyonline/private_life.cfm.

24. Thackeray W. Vanity Fair [Електронний ресурс] — <http://lingvo.asu.ru/english/texts/vanity/00.html> (cited 12.12.14).

М. ЛЕВИЩЕНКО

ЯЗЫКОВАЯ КАРТИНА МИРА ВИКТОРИАНЦЕВ КАК ОБЪЕКТ ИССЛЕДОВАНИЯ ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИИ

В статье рассмотрено языковую картину мира викторианцев, подано описание и характеристику лингвокультурных доминант Викторианской эпохи, проанализированы способы их реализации в англоязычных текстах XIX ст.

Ключевые слова: языковая картина мира, Викторианская эпоха, лингвокультурные доминанты, викторианский дискурс.

М. LEVISHCHENKO

LINGUISTIC WORLD IMAGE OF VICTORIANS AS THE SUBJECT OF INQUIRY OF LINGVOCULTUROLOGY

In the article it was considered linguistic world image of Victorians, it was given a description and characteristic of linguocultural dominants of Victorian Epoch, it was analyzed the ways of their realization in English texts of XIX century.

Key words: linguistic world image of Victorians, Victorian Epoch, linguocultural dominants, Victorian discourse.

УДК 81'373:821.161.2

Наталія МУЗИЧЕНКО

ВЕРБАЛЬНИЙ ПРОСТІР СЛІВ-СИМВОЛІВ У МОВОТВОРЧОСТІ ГРИГОРА ТЮТЮННИКА